

Overweging van Huub Schumacher in viering SOVE 3-2-'18; Lezingen: Jes. 65,17-25 en Romeinen 7,14-25; Thema: **Mijn hemel, die scheur door mij heen, die weet me wat!**

“Aan een rotsachtige kust, waar schepen vaak te pletter sloegen, lag een kleine bouwvallige reddingspost. Er was maar één reddingsboot, maar het handjevol mensen dat er werkte nam hun taak zeer serieus. Zonder vrees door-kliefden ze de woelige wateren wanneer ze een schipbreukeling ontdekten. Aan hun eigen zekerheden dachten ze niet. Vele mensenlevens werden gered en de reddingspost werd beroemd.

Hoe bekender de post werd, hoe meer er mensen kwamen om te helpen. Velen gaven geld, er werden nieuwe leden geworven, nieuwe boten gekocht en nieuwe manschappen werden voor hun taak opgeleid. Op de plaats van de oude hut werd een comfortabel gebouw neergezet met alle voorzieningen om schipbreukelingen te helpen en te verzorgen. En omdat niet elke dag een schip verging, werd de reddingspost een geliefde trekpleister, een soort club. Na verloop van tijd gingen de leden zo zeer op in hun clubactiviteiten dat de belangstelling voor hun eigenlijke taak steeds minder werd.. Wel waren ze heel erg trots op het belang van het werk dat ze zogenaamd verrichtten. Werden er –af en toe- mensen uit de zee gered, dan ervoeren ze het eerder als hinderlijk, want deze mensen waren vies, besmeurd en nat. Dat was niet zo best voor meubilair en vloerbedekking.

De maatschappelijke activiteiten van de club namen zo zeer toe en de reddingsactiviteiten zo zeer af, dat tijdens een vergadering enkele leden eisten om tot de oorspronkelijke taak terug te keren. Na een stemming werden ze gesom-merd de club te verlaten. Ze mochten, als ze wilden, een eigen reddingspost oprichten. Een kleine groep mensen verliet de club en richtte een reddingspost op aan dezelfde kust, maar verder naar het zuiden. Hun zelf vergeten dienstbaarheid en onbevreesdheid maakte hen binnen korte tijd heel bekend. Hun ledental groeide, hun hut werd vervangen door een mooi gebouw en hun idealisme verkommerde. Vandaag de dag staan overal aan de kust mooie, exclusieve clubgebouwen en iedereen is trots op het oorspronkelijke uitgangspunt van de taak en op de traditie. Nog steeds zijn er schipbreukelingen, maar er is niemand die hen meer ziet.” (een verhaal van Erich Kaniok, uit ‘Taal van de stilte’)

God, wat zit er toch iets dubbels in ons, iets gespletens! Van de ene kant zijn we zo creatief als wat; gaan we spon-taan, onbevreesd op in het grotere dat ons wacht, dat ons trekt; zijn we als God voor mensen in nood, aan alle ei-genbelang voorbij... En even daarna zijn we alleen maar ikjes, benepen, loodzwaar, lekker alleen in ons clubhuis, eigen natje en droogje. Ik ben verdorie alle twee. Jij ook!

Ja echt hoor, ik lijk wel geschift; jammer, 't is niet anders: de ene dag zijn we redders in de nood, engelen vanuit de hoge hemelen, en de andere dag zijn we grote zakken, egoïstische lui, bedacht op eigen luxe en zijn we kwaad als 'n ander ons meubilair vuil maakt.

Ik ben alle twee. Jij ook. Ik ben zowel kant A als B tegelijk. Hoe kan dat nou: twee zulke uiteenlopende kanten van één en dezelfde mens?

Het lijkt wel of er dwars door ons heen een scheur loopt; we zijn luchtig, lucide, drijven op vleugels van de Geest... maar hebben even sterk te maken met iets dat ons lam legt, doet zitten, doet plakken aan de plek waar het vooral ‘eigenbelang...!’ geblazen is. Moeder, jij, ik, wij zijn twee steden, gespleten. Ik woon in de hemel én op de aarde... tegelijkik ben schizofreen.

Het doet me denken aan de filosofie van de psychoanalyticus Lacan. Centraal in zijn denken staat de overtuiging dat er sinds je geboorte, zo zegt hij, een scheur door je heen loopt. Ja, want die geboorte van jou scheurde je los uit oerkrachten van het oneindige universum... ‘d'r uit!!!’ werd geroepen! En met een trap van achteren duikelde je met een schreeuw de tijd in; werd je plots een ikje, kleintjes, benepen, gevangen in tijd en ruimte, kortzichtig, be-perkt.

Ik kan er nooit meer naar terug.. naar vóór die scheur, mááááár.. die geheime afkomst van mij vanuit die onbe-stemde oerkrachten blijft me, ín al mijn gebondenheid van nu aan tijd en plaats, wél parten spelen! Want soms dan komt het weer, jazer, dat heerlijke grote meeslepende instinctieve... Dan vlieg ik omhoog, knal ik door alle be-nepen structuren en wetten van hier beneden heen, verlang ik als een wilde, kan ik even álles.. totdat, totdat, totdat ... heel snel weer, mijn kant B, mijn zwaarte en m'n eigenbelang, me weer naar beneden trekt. Ja, hoor, Lacan zegt hetzelfde als wat ik daarnet al dacht: ik ben alle twee, gespleten. In Tilburg had je het Tweestedenziemenhuis; heb ik wel eens in gelegen. Ik ben twee steden,

Het lijkt me niet iets om trots op te zijn. Voordat je 'n beetje tot benul komt, ben je goddorie bij voorbaat al zó in elkaar gestoken, dat je bij anderen wel als een rare móet overkomen...

ja, want dán op het ene moment zit je vol van dat losse, hoge, fijne, opene, feestelijke, vreugdevolle, goddelijke, geen vuiltje aan de lucht, stralende, zegenrijke á la Jesaja 65 met z'n supermooie droom ... want die Jesaja als je die in z'n hoofdstukje 65 bezigt hoort, nou daar speelt hem de tijd van vóór zijn geboortescheur ook even parten

zeg!; wat ie daar als visioenen uitkraamt... leuk om te horen, fijn, vind ik ook, maar daar is ie stapelgek natuurlijk
.....

én dan, het andere moment: juist vol van het tegendeel: zwaar, , donker, benepen, wettisch, egocentrisch.
Nee, 't is inderdaad niet iets om trots op te zijn... naar buiten toe, naar anderen...

Maar, geef het maar toe, ook als het om jezelf gaat, is het lastig; mij maakt het in ieder geval zo onevenwichtig als maar zijn kan...

Eerlijkheidshalve moet je toch toegeven dat je eigenlijk je hele leven in de weer bent om je zelf een béétje in evenwicht te krijgen én te houden, daarbij ook nog eens wetend dat je dat nóóit helemaal zal lukken. Nou, lekker hoor!

God, wat een rotbestaan toch eigenlijk. Ik ben nou toch al 72 en ik blijf, jij misschien niet maar ik wél, ik blijf 'leven' moeilijk vinden!!!

Het doet me denken aan een Bijbeltekst in Rom. 7, van Paulus, die ik in m'n leven al honderd, wat zeg ik? duizend keer gehoord heb en die de laatste tijd veel harder bij mij binnenkomt dan ooit tevoren:

'het goede dat ik wil doen, doe ik niet, maar het verkeerde dat ik niet doen wil, doe ik juist wél' Ken jij toch ook, deze passage...? Zeg nou zelf: Oók Paulus weet van die scheur die er door ons heenloopt!!! Volgens mij zegt hij niks anders tegen zijn Romeinse medegelovigen dan: 'Ik ben net zo gek als jullie: ik wil dít, maar ik doe vaak net het andere. O, stuk ongeluk dat ik ben!'

Mooi hè... van die Paulus; hij stelt de dingen niet mooier voor dan ze zijn.

En trouwens, ik maak me sterk , dat je niet in nog veel meer literatuur welke grip probeert te krijgen op het verschijnsel mens, met je hersens tegen die scheur op botst. Een mens ís blijkbaar gewoonweg niet te pakken, ís niet te definiëren want hij ís een immer bruisende en vooral onthutsende mengeling van hemel én aarde, van oerenergie én benepenheid, van liefde én haat.

Dat vond ik zo mooi in dat laatste leerhuis van Alex in Veldhoven. Daar stond ook iemand centraal, ja, niet zomaar iemand maar een bijzondere iemand omdat wij met z'n allen ons op ons best in hem terug herkennen. We voelen die bewuste persoon als een soort vertegenwoordigere van ons allemaal. Leuk, dat we hem daarom in onze fantasie een kroontje op zijn hoofd hebben gezet: Mensenzoon. Mooi kroontje hè! En nu weet je ook gelijk wie ik bedoel. Nou, Alex had het over hém en vertelden hoe ze ooit, ergens in de 4e en 5e eeuw hun best gedaan hebben om hem, Jezus, voorgoed in een 'formule', in een 'definitie' te pakken/vast te leggen en dat ze verdraaid nog an toe op diezelfde scheur botsten dan waar wij nu ook tegenaan lopen!!! waardoor die formule, die 'definitie' maar gedeeltelijk –en daardoor dus eigenlijk helemaal niet- lukte...

Begrijpelijk ja, ook bij Jezus houdt die gespletenheid je iedere keer weer voor de gek. Kijk, voor het Concilie van Nicea in 325 na Chr. was in ieder geval Jezus' God-zijn duidelijk. 'Eén in wezen met de Vader' is hij in de taal van toen. Na een hoop toestanden daarna , onder meer vanwege de kritiek hierop van de kant van Nestorius, de bisschop van Constantinopel, en de wrevel die die kritiek weer opleverde bij Cyrillus de bisschop van Alexandrië... na al die toestanden kwam er uiteindelijk in 451 bij het concilie van Chalcedon op niet mis te verstane wijze uit dat Jezus , zoals toen al in Nicea gezegd, inderdaad 'wezens gelijk' is aan God, máár dat hij óók, en dat kwam er nu bij, 'wezens gelijk' was aan ons mensen! En die twee kanten van hem die moet je nooit op één hoop gooien, maar je mag ze ook nooit scheiden. Ze spelen alle twee iedere keer bij hem mee. Hij ís die twee kanten. Hij is helemaal van de hemel én Hij is helemaal van de aarde... die Mensenzoon, zoals wij dat met z'n allen óók zijn.... Nou, kan er maar wijs uit! Wie lust er nog peultjes?

Op deze manier, kan natuurlijk niet anders, blijft het ook daarna natuurlijk kermis van jewelste! Moet je voor de aardigheid Augustinus bezig zien als hij ons met z'n allen die kerk zijn, wil typeren. Wéér, alweer, voor de zoveelste keer zie je diezelfde gespletenheid. Wij zijn burgers, zegt Augustinus, van de Civitas Dei, de Stad van God, én tegelijk zijn we óók burgers van Eindhoven! De twee samen, dat zijn wij als gelovigen. Maar omdat we dat alle twee zijn, zijn we daardoor zowel in de Stad Gods vreemden omdat we ook burgers zijn van de aardse stad....., maar ook hier in onze aardse stad zijn we vreemden omdat we ook burgers zijn van de Stad Gods!!!!

En altijd weer geeft dat spanning.... ja, want we zijn zo creatief en ruim en speels en oneindig als maar zijn kan én tegelijk remmen we alle ontwikkelingen af, zijn we traag, gevangen in wetten en instituties van de wereld. Hope-loos eigenlijk. 'Stuk ongeluk dat ik ben!' schreeuwt Paulus in de gedrukte lettertjes van zijn Romeinenbrief tot op vandaag iedere dag uit.

Ja, die scheur in ons, die weet me wat hoor. Ik heb er voor mezelf ook veel last van. Jij niet minder, denk ik dan. Denk alleen al aan je geweten. Ja, dat is ook zoets: je geweten, dat is echt helemaal iets van jouzelf, hoort bij je, ís van je ... maar pas op, voor hetzelfde geld neemt jouw geweten stelling tegenover je. Het kan jou beschuldigen.

Hoor je wat ik zeg? Iets in jou, iets van jou, beschuldigt jou.... Knettergek is het! Inderdaad, wat ben ik een stuk ongeluk;

Is hier nog mee te leven...

Paulus, die daarnet nog zo te keer ging, ja hoor die vindt van wel.

Hoezo dan?

‘Omdat Jezus Christus jou mag’, zegt Paulus! Juist in al je gekte, in al je onbeholpenheid wordt je door hem tot in je tenen toe liefgehad!

Hoe dat in Godsnaam zo is kunnen gebeuren?

Wel, zelf net zo gespleten als wie ook, moet deze Mensenzoon... wie weet ... in de manier waarop z'n ouders of wie ook hem tegemoet traden, een Liefde gevoeld hebben die hem als zodanig, juist als zodanig niet missen kon en aan het hart drukte. Overrompeld hierdoor kon Jezus als kind van zijn tijd, deze hem van boven tot onder omarmende Liefdeskracht niet anders dan Pappie, Vader, noemen..

En hij –lees de vier evangeliën- meende daar toen op de beste manier op te antwoorden door, als een soort reflecterende spiegel, nu zélf op zijn beurt ieder die hij ontmoette voor honderd procent lief te hebben.... Wij weten wat dat voor hem voor gevolgen kreeg! Maar... zodoende is hij wél met z'n gehele leven voorgoed dé Blijde Boodschap geworden dat wij-mensen, jij, ik, iedereen, compleet met scheur, met al onze gevoelens van verwarring, oneindig de moeite waard zijn omdat we geliefde kinderen Gods zijn.

Dus, leden van de reddingsbrigade, ook al kan het niet anders dat je van tijd tot tijd vertoevend aan de ene kant van de scheur- drenkelingen laat zwemmen... maar van tijd tot tijd vertoevend aan de andere kant ervan weldegelijk óók drenkelingen zult redden houdt daarom a.u.b. goede moed!!!! en schaam je niet als je straks bij thuiskomst verzucht: ‘Mijn hemel, die scheur in mij, die weet me wat!’